

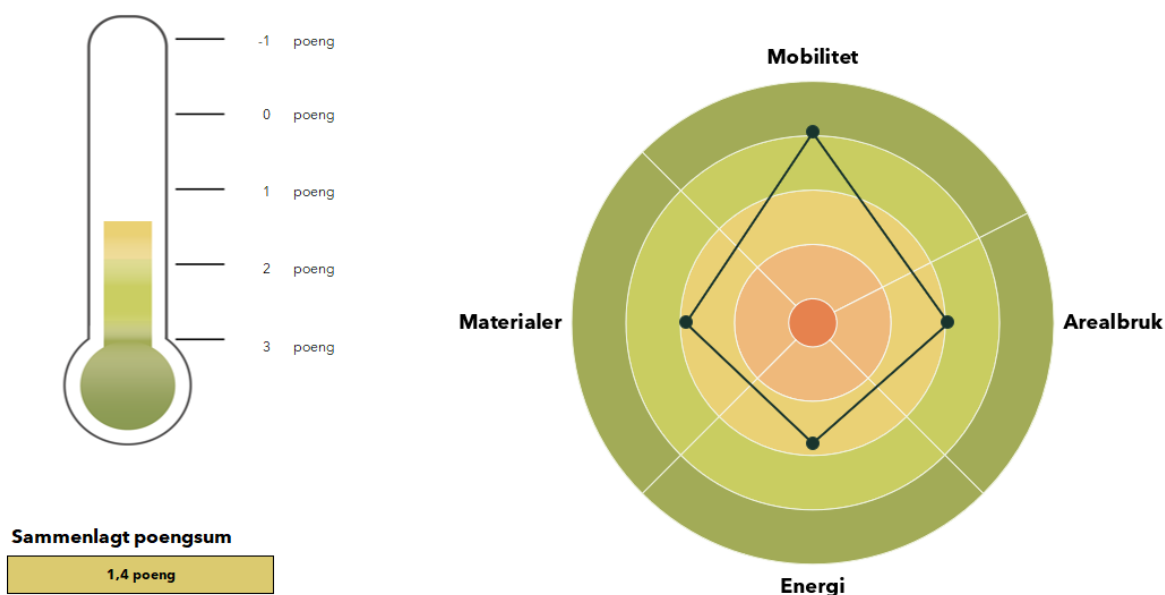
Følgenotat klimanorm Sørhaugen

Klimanormen består av kriterier som skal benyttes for å vurdere plangrep og alternative løsninger som gir det beste resultatet klimamessig i innledende fase. Det er ingen krav til måloppnåelse for prosjektene, men Bergen kommune oppfordrer alle til å bidra til å redusere klimafotavtrykket i hvert enkelt prosjekt. For at klimanormen skal være en garanti for reelle klimagassreduksjoner, er det en forutsetning at kriteriene følges opp og dokumenteres til politisk behandling, og gjennom byggesaken frem til ferdigstillelse av prosjektet. Ambisjonene fra klimanormen skal suppleres med levering av klimagassberegninger til 1. og 2.gangs behandling av planen, samt til byggesak.

Noen av kriteriene er vanskelige eller ikke mulig å dokumentere i planfasen. Dette gjelder bl.a. flere kriterier om materialbruk. For disse kriteriene forutsettes det at man i planfasen setter et ambisjonsnivå, som videre sikres, og må følges opp og dokumenteres i senere faser.

Vurderingene tar utgangspunkt i planforslag slik det foreligger til offentlig ettersyn, samt klimagassberegning for denne fasen. Resultater fra foreløpige beregninger gir en sammenlagt poengsum på 1,4 som viser at tiltaket samlet sett har klimaambisjoner utover minimumskravet i KPA:

Resultater

- 1 = Tiltaket er i strid med KPA
- 0 = Tiltaket er i tråd med minimumskrav i KPA
- 1 = Tiltaket har ambisjoner utover minimumskravet i KPA
- 2 = Tiltaket har høye klimaambisjoner
- 3 = Tiltaket har klimaambisjoner på høyde med dagens beste praksis

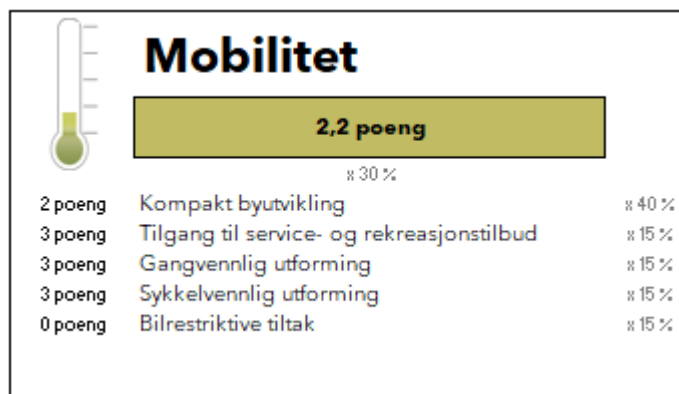
Mobilitet:

2,2 poeng = Tiltaket har høye klimaambisjoner og legger til rette for å minimere transportbehovet og bidra til bærekraftig mobilitet.

Planområdet ligger i byfortettingssone som tilsvarer 2 poeng for kompakt byutvikling. For gang- og sykkelvennlig utforming vurderes det dithen at det kan oppnås 3 poeng (oppfyller alle punkt sjekkliste i klimanormens veileder). Når det kommer til bilrestriktive tiltak, vil prosjektet ligge i nedre sjikt av gjeldende parkeringsnorm i KPA 2018. Måloppnåelse i denne kategorien tilsvarer dermed 0 poeng. I kategori

tilgang på service- og rekreasjonstilbud, er det gitt 3 poeng, fordi det er 9 eller flere ulike tilbud innenfor gangavstand (500 m), hvorav en er skole eller barnehage. Innenfor 500 m fra planområdet ligger en skole, en barnehage, bybanestopp, kirke, samt Lagunen med serveringstilbud, helsetilbud mm.

Premiss: Separat tilkomst for sykkel og biler til parkering, sykkelverksted og vaskemulighet for sykkel, plassering av gjestesykkelparkering vises i illustrasjonsplan og sikres i bestemmelser. Eksisterende gangnett opprettholdes i bygg/anleggsfase, eller erstattes av likeverdige forbindelser.

Arealbruk

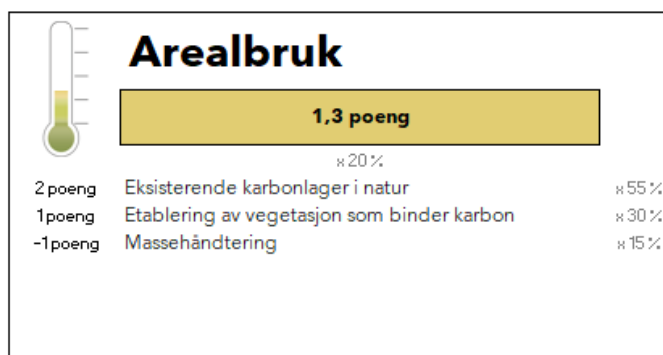
1,3 poeng = Tiltaket har høye klimaambisjoner og legger til rette for å minimere arealforbruket.

Planområdet består i dag av spredt småhusbebyggelse med opparbeidede hager. Det er derfor begrenset eksisterende naturmangfold å bevare, men det er noen større trær som kan gjenbrukes eller bevares. Planen vil også tilføre nye grønne arealer. Planområdet har derfor et godt utgangspunkt fordi det bygges på allerede bebygd område og

verdifull natur skal ivaretas, *eksisterende karbonlager* vurderes derfor til 2 poeng. *Etablering av vegetasjon som binder karbon* vurderes til 1 poeng, der minimum 20% av planområdet reguleres som ubebygd og vegetert, og minimum 3 av tiltakene i sjekkliste for å øke karbonbinding skal sikres.

Det er sikret i bestemmelsene at det skal utarbeides en massehåndteringsplan. I kategorien massehåndtering er det foreløpig gitt -1 poeng.

Premiss: Gjenbruk og/eller bevaring av verdifull natur, krav til beplantning jf. sjekkliste (plante trær, plante i flere sjikt, med variert rotsystem, flerårige planter og verdifull natur gjenbrukes, torvfri jord).

Materialer

1,1 poeng = Tiltaket er i tråd med minimumskravet i KPA.

Vurdering av *lavutslipp materialbruk* tar utgangspunkt i ambisjon om 20% redusert klimagassutslipp fra prosjektets materialer sammenlignet med et standardbygg (1 poeng). Ettersom

alle bygg, bortsett fra to skal rives, og ambisjonsnivået for gjenbruk av materialer settes til 10%, vurderes *ombruk av materialer og bevaring av eksisterende bygg* til 1 poeng. Ettersom det på dette stadiet ikke er utarbeidet plan for avfalls-/ressurshåndtering, er det usikkerhet knyttet til omfanget av *avfallsmengde i byggefase*, men referanseprosjekter tilser at maks 25 kg/m² BRA byggeavfall vil være et realistisk ambisjonsnivå for prosjektet i denne fasen. Det oppnås dermed 2 poeng i kategorien. Når det gjelder fleksibilitet i bygg vil det i denne tidlige fasen av prosjektet legges til grunn en ambisjon om å oppnå punkt 1-3 i sjekklisten for *fleksible bygg i fremtiden* (klimanormens veileder). Prosjektet oppnår 1 poeng i kategorien.

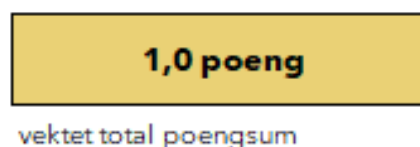
Premiss: Alle bygg rives, bortsett fra to eneboliger. Økt måloppnåelse kan vurderes etter sjekkliste med krav til fleksibilitet i bygg (etasjehøyde, planløsning og konstruksjoner, tekniske systemer, bærekonstruksjoner, romløsninger/tilkomst, lys mm) i en senere fase av prosjektet.

Energi

1 poeng = Tiltaket har klimaambisjoner utover minimumskravet i KPA.

Det skal tilrettelegges for bebyggelse med lavt energiforbruk og miljømessig gode energiløsninger. For å oppnå lavutslipp eller klimanøytralitet i prosjektet vil det tas bevisste valg for alle faser av prosjektet, herunder energiforsyning og kjøling/oppvarming, energiløsninger for bygg som lavenergi- eller passivhusløsninger vil vurderes. Per nå er det ambisjon om at netto energibehov i driftsfase for nye bygg skal ligge 30% lavere enn nivå i gjeldende TEK, *energibehov i nybygg* vurderes derfor til 1 poeng.

Energi

Eksisterende bebyggelse innenfor planområdet som skal videreføres i ny situasjon antas å imøtekomme krav til energiytelser i gjeldene TEK. I *eksisterende bygg* oppnås det dermed 1 poeng.

I bygge- og anleggsfasen vil masser som gjenbrukes oppbevares i planområdet, og det vil lages miljøsaneringsrapport for bygg som rives. Det er lagt til grunn i vurderingene at det er mulig å få til en lett fossilfri byggeplass, *utslipp i bygge- og anleggsfasen* vurderes derfor til 1 poeng.

Premiss: Massebalanse/massene oppbevares i planområdet, 30% lavere netto energibehov i nybygg enn krav i TEK, lett fossilfri byggeplass.